BAB 1
Pendahuluan

1.1 Pengenalan

Kajian mengenai politik sesuatu kelompok masyarakat menjadi penting supaya sistem-sistem yang bergantung kepada tingkahlaku manusia sama ada akan dapat diteruskan ataupun diubahsuai. Teras kepada bidang sosiologi adalah bidang-bidang yang berkaitan dengan tingkahlaku manusia yang berlaku dalam konteks sosial (Rush, 1993:3). Tingkahlaku politik sebagai satu cabang kepada tingkahlaku yang lebih luas merupakan bidang yang penting untuk dikaji bagi memahami sesuatu kelompok masyarakat terutama bagi melihat bagaimana masyarakat tersebut bertindak balas terhadap unsur atau input politik. Selepas mendapatkan gambarannya, fakta-fakta mengenai pengoperasian sistem politik itu sendiri dapat dikemukakan.

Pengkajian mengenai tingkahlaku politik turut menyumbang kepada kefahaman mengenai institusi-institusi politik seperti parti politik misalnya. Antara lain ia boleh menjelaskan bagaimana sesebuah parti politik itu lahir dan mendapat sokongan ataupun sebaliknya mengalami kepupusan dalam masyarakat berkenaan. Politik merupakan bidang yang perlu dikaji bagi memahami kelompok-kelompok masyarakat dari segi komponen kekuasaan, kewibawaan dan institusi yang membolehkan sesuatu kelompok terus berfungsi.

Sosiologi politik pula ingin meneliti hubungan-hubungan antara politik dengan masyarakat iaitu melihat tingkahlaku politik dalam konteks sosialnya. Ini

dilakukan dengan menganalisis hubungan antara struktur-struktur sosial dan struktur-struktur politik dan juga tingkahlaku sosial dengan tingkahlaku politik (Rush,1993:8). Dalam konteks ini penelitian dilakukan bagi melihat apakah struktur-struktur politik yang mempengaruhi tingkahlaku politik. Dengan memastikan struktur-struktur tersebut, gambaran lebih jelas tentang fenomena-fenomena politik yang terjadi dalam masyarakat akan lebih mudah difahami.

Dalam hubungan ini adalah wajar dilihat hubungan antara aspek politik dan sosial masyarakat Melayu, iaitu untuk melihat apakah elemen-elemen dalam struktur sosial atau struktur politik yang mempengaruhi tingkahlaku politik yang di manifestasikan. Dengan itu sebarang permasalahan yang timbul berkaitan dengan tingkahlaku politik, misalnya, tingkahlaku politik yang menunjukkan tanda-tanda 'perubahan' setelah melalui satu jangka masa panjang yang agak statik dapat dihurai dan dijelaskan. Politik telah ditakrifkan sebagai sesuatu yang berkait dengan cara bagaimana kelebihan atau keuntungan dan kekurangan atau kerugian diagihkan sepertimana telah dirakam oleh Froman (1968:33-34),

> *Politics, in its broadest sense, is concerned with the distribution of advantages and disadvantages among people. Since people are constantly interacting with each other, ... the preferences of some individuals will inevitably come into opposition with the preferences of others. This opposition of preferences may result in competition or conflict and in attempts by those concerned to reach some sort of accomodation...*

Begitu juga huraian Deutsch yang menjelaskan lagi apa yang boleh dikatakan sebagai "*distribution of advantages and disadvantages*" di atas. Menurut beliau (Deutsch,1980:3,7),

> *Politics,...is the making of decisions by public means, that is by elections, referenda, laws, court judgements, administrative regulations and decisions, and the like. Because politics is the making of decisions by public means, it is primarily concerned with government.*
>
> *The word 'politics' stresses the process of decision making about public actions or goods - about what is done and who gets what ...*

Jika diteliti penulisan dan kajian mengenai politik dalam bidang sains sosial secara umumnya, maka tidak dapat dinafikan bahawa manusia sememangnya mempunyai minat, kecenderungan dan dalam beberapa keadaan keghairahan untuk terlibat dalam politik, tidak kira dalam apa kapasiti sekalipun. Apatah lagi dengan hasrat manusia untuk memenuhi keperluan-keperluan yang selari dengan nilai-nilai yang dipegangnya sepertimana telah ditegaskan oleh Deutsch (1980:12-13). Politik merupakan suatu bidang yang penting untuk dikaji lebih-lebih lagi ketika terjadi sesuatu yang mengancam kepentingan masyarakat dan menggugat kestabilan sistem sosial dan politik yang wujud.

Dalam konteks yang sama juga pemerhatian terhadap masyarakat Melayu turut merakamkan betapa orang Melayu sejak turun temurun telah menjadi 'manusia politik'.Ini dapat diperhatikan daripada berbagai-bagai tulisan dan kajian yang telah dilakukan, baik yang menyentuh politik Melayu di zaman wujudnya sistem kerajaan tradisional (Milner:1991, Gullick:1965) ataupun di zaman moden (Ramlah Adam:1998, Funston:1980). Orang Melayu telah melalui proses ke arah pembentukan masa depan yang dikira lebih baik dan gemilang sepertimana ternyata di penghujung zaman penjajahan dengan kejayaan menggagalkan rancangan Malayan

Union tajaan Inggeris pada 1946 dan usaha sosio-ekonomi yang bertitik-tolak secara cergas sejak Dasar Ekonomi Baru dilancarkan pada awal 1970-an.

Secara amnya orang Melayu berkecimpung dalam proses atau sistem politik sama ada secara langsung dan aktif mahu pun secara tidak langsung atau pasif. Keaktifan boleh dilihat pada penyertaan secara langsung dalam parti politik sebagai ahli yang menyumbang tenaga terhadap parti tersebut atau menyertai aktiviti politik anjuran parti berkenaan. Selain itu ia melibatkan juga aktiviti politik lain yang tidak disalurkan melalui parti politik tetapi menerusi badan-badan sosial yang menyuarakan isu-isu politik.

Penglibatan secara tidak langsung yang merupakan penyertaan secara pasif pula boleh dilihat menerusi proses pembuangan undi dalam sesuatu pilihan raya. Menerusi cara ini mereka menerima atau menolak sesuatu parti untuk mewakili hasrat politik mereka. Hasrat politik ini menghimpunkan apa yang dianggap perlu, sesuai dan serasi dengan nilai-nilai mereka sendiri. Apa yang dihasratkan itu mungkin juga dijelmakan oleh parti politik yang telah menjadi pilihan dalam bentuk dasar-dasar perjuangan parti berkenaan.

Dalam konteks ini, politik orang Melayu dapat dikaji daripada beberapa segi. Ia bukan sahaja sesuai dikaji dari sudut sejarahnya bertujuan mengenal pasti tahap perkembangan politik yang telah dilalui, malah daripada aspek-aspek lain juga. Ini termasuk aspek budaya yang melihat sikap, nilai, kepercayaan dan persepsi.[1] Selain itu ia boleh juga meneliti aspek aktivisme politik, kepimpinan,

[1] Antara kajian mengenai aspek budaya ini ialah kajian oleh Chandra Muzaffar (1979) dan Shohana Hussin (1999)

pengorganisasian, institusi, sistem dan sebagainya. Ringkasnya, pengkajian aspek budaya itu sendiri merupakan satu sumbangan penting bagi memahami bukan sahaja perkembangan politik masyarakat tetapi juga bagaimana masyarakat akan bertindak apabila berhadapan dengan situasi-situasi yang mencabar. Aspek ini merupakan fokus kepada kajian di bawah bidang budaya politik.

Kajian ini adalah mengenai satu aspek politik orang Melayu iaitu aspek nilainya dan ini merupakan sebahagian daripada aspek penting dalam kajian mengenai budaya politik. Sebagai satu kajian budaya politik ia akan meneliti jaringan nilai yang dipegang oleh orang Melayu dan kesannya ke atas tingkahlaku politik. Perkara ini diperihalkan lagi di bawah objektif kajian di bawah.

Bagi memenuhi objektif kajian ini, maka turut diberi perhatian ialah politik orang Melayu pada era moden iaitu selepas Malaysia mencapai kemerdekaan daripada penjajah Inggeris pada tahun 1957 sehingglah sekarang. Pilihan raya yang diadakan secara berjadual setiap empat atau lima tahun sekali memberikan peluang untuk melihat perbezaan-perbezaan dalam trend pengundian. Trend tersebut ialah manifestasi daripada pilihan politik rakyat. Dalam kajian ini trend seperti ini turut diberi perhatian - walaupun bukan kesemua pilihan raya yang telah berlalu menjadi fokus - bagi mengesahkan beberapa andaian yang menyentuh persoalan nilai.

Sejak pilihan raya diadakan di Malaysia mulai 1959 sehingga sekarang, pilihan raya terakhir iaitu pilihan raya kesepuluh pada 1999 mempamerkan keputusan yang paling menarik dalam konteks politik Malaysia, oleh itu ia wajar dikaji. Keputusan pilihan raya tersebut telah mengundang pelbagai reaksi, tidak kurang pendapat bahawa politik orang Melayu khususnya telah berubah atau telah

lahir 'politik baru' di Malaysia (Francis Loh Kok Wah dan Saravanamuttu 2002, Shamsul Amri Baharuddin 2001, Rustam Sani 2000, Khoo Boo Teik 2000). Apa pun pandangan yang diberi kenyataannya ialah apa yang dilihat sebagai 'perubahan' atau 'politik baru' perlu diteliti bagi mengumpulkan faktor-faktor yang mempengaruhi keadaan seperti itu terjadi. Salah satu penjelasan kepada 'perubahan' tadi perlu dicari di dalam budaya masyarakat itu sendiri.

Apa yang dimaksudkan di sini ialah secara umumnya majoriti orang Melayu didapati menyokong UMNO sejak kemerdekaan lagi dan ini telah dimanifestasikan dalam setiap kali pilihan raya diadakan. Namun pilihan raya 1999 menampakkan sudah mula wujudnya 'perubahan' sokongan politik daripada UMNO kepada parti Melayu yang lain. Kenyataan ini boleh diperhatikan lagi di bawah dalam bab-bab yang berikut.

Sehingga ini kajian khusus mengenai nilai politik orang Melayu boleh dikatakan belum lagi dilakukan; walaupun persoalan ini pernah disentuh secara umum dalam banyak penulisan dan kajian sepertimana terkandung dalam bahagian sorotan kajian lepas di bab 3[2]. Sebaliknya terdapat kajian-kajian yang menjelaskan pelbagai aspek lain mengenai politik mereka antaranya yang menyentuh persepsi politik, penglibatan politik, parti-parti politik, sikap politik, sistem, struktur dan kepimpinan.

Jika diteliti pula kepustakaan mengenai nilai atau budaya politik masyarakat lain memang terdapat banyak kajian yang telah dilakukan antaranya oleh Gyi (1983) ke atas masyarakat Burma, Ichida (1983) di kalangan masyarakat Jepun,

[2] Lihat halaman 122 di bawah.

Paden (1973) di Nigeria, Jessop (1974) ke atas masyarakat Inggeris dan Wells (1969) di Puerto Rico. Ini tidak pula termasuk kajian-kajian oleh beberapa pengkaji di bawah pengendalian Almond dan Verba yang terdapat dalam buku, *The Civic Culture* (1965). Begitu juga mengenai budaya politik Eropah yang disusun oleh Eatwell (1997). Namun belum terdapat banyak kajian mengenai nilai politik orang Melayu secara sistematis sehingga ini.

Oleh itu kajian yang melihat khusus kepada nilai-nilai politik sebagai unsur penting dalam budaya politik difikirkan perlu bagi menambahkan lagi fakta mengenai politik yang telah sedia ada dalam kajian dan tulisan lain. Ia juga bagi mengemukakan penemuan baru seterusnya membolehkan pembentukan andaian teoretikal agar khazanah ilmu mengenai politik orang Melayu menjadi semakin berkembang lebih-lebih lagi dewasa ini yang memperlihatkan perkembangan-perkembangan agak cepat dalam bidang ini. Selain itu kajian ke atas sesuatu aspek dalam politik orang Melayu turut memberikan sumbangan untuk memahami politik orang Melayu kerana politik orang Melayu mempunyai kesan amat besar ke atas politik nasional Malaysia. Hal ini demikian, kerana orang Melayu sebagai kumpulan etnik terbesar dalam negara tentunya mempunyai pengaruh yang besar dalam menentukan hala tuju politik negara.

1.2 Kenyataan Masalah

Dalam membuat pemilihan, orang Melayu nampaknya telah sekian lamanya memberikan sokongan politik - yang dizahirkan dalam setiap kali pilihan raya - kepada kelompok atau kumpulan politik yang sama, iaitu UMNO. Pilihan